పాపలా? నగలా?

'నీకు ఎన్ని నగలున్నాయి? అని ఎవరూ అడగరు. మీకు పిల్లలెందరు అని అంతా అడుగుతారు. మన ప్రేమరసం అందిపుచ్చుకునే వంశోద్ధారకుడు ఈ పుత్రరత్నం నీకంటికీ- మనయింటికీ గూడా అలంకారంగా భగవంతుడు మనకి అనుగ్రహించాడు.'

రచయిత:

కంకుభట్టు

౧

అసలు నా పెళ్ళి సంబంధం నిశ్చయం అయి శుభ ముహూర్తం రహితం కాకమునుపే ఒక ముసలవ్వ వచ్చి నాతో ప్రత్యేకంగా చెప్పింది. 'మీ మావగారు. పట్టి లోభి. గోచీలో ముళ్లు వేస్తాడు' అంటూ వేలుమీద వేలు తిప్పి ముళ్లు ఎలాగు వేసేదీ చూపించింది కూడాను. వాళ్ళ పెట్టుపోతల్తో మనకేంపని? అన్నాను.

దేశకాల పరిస్థితుల్ని పట్టి ఏకరాత్ర వివాహం అయింది. తరవాతకూడా ఏపండుగలికీ వారు రమ్మనాలేదు. నేను వెళ్ళనూలేదు. అంతట్లో మా మావగారు చచ్చిపోయారు. మా బావమరుదులు- అబ్బో! తండ్రిని మించిన శూరులు- లుబ్ధత్వంలో.

మా ఆవిడ నెల తప్పిందన్న తరవాత ఐదో నెలని వచ్చి మా అత్తగారు వేవిళ్ళ వెలంకాయలు పంచిపెట్టించి పువ్వులు ముడిపించి మా ఇల్లాల్ని పురిటికి తీసికెళ్లారు. ఏడో నెలని గాజుల సంబరం అయింది. నెలలు నిండేక దైవ కృపవల్ల సుఖంగా పురుడైంది. శ్రావణ శుద్ధ పంచమినాడు నాకు కుమారుడు కలిగేడు.

శ్రావణ పున్నంనాడే బారసాల, బాస్- బాగుందనుకున్నాను. మా వాడికి మా తాతమహుని పోలిక బాగా ఉందని నాకు అప్పుడే బోధపడిపోయింది. ఏమంటారా? పురిటి శుద్ధినాడు ఒక జంధ్యమూ, శ్రావణ పున్నమకి మరో జంధ్యమూ, అవసరం లేకుండా రెండూ ఏకం జేసి, ఒక జంధ్యం ఖర్చు మిగిల్చి, ఎవరికైతేనేం, బారసాలనాడే పావలా కూడదీశాడని సంతోషించాను.

ఎప్పుడు జరగవలసిన శుభం అప్పుడే జరగాలిగాని వాయిదా వెయ్యకూడదు అన్నరకంలో వాణ్ణిగనక బారసాలకి రమ్మని మా బావమరుదులు ఉత్తరం వ్రాసినా, వ్రాయకపోయినా పురిటిశుద్ధినాటికి అత్తారింటికి వెళ్లాలనే నేను సిద్ధపడ్డాను. వాళ్ళ సంగతి ఎరుగుదును గనక ఎందుకైనా మంచిదని జంధ్యాలూ, పంచలచాపూ- చీరా- రవికెల గుడ్డ, సిల్కురుమాలు- అన్నీ కొనుక్కొని సూటుకేసులో పెట్టుకున్నాను. పురిటిశుద్ధినాటి ముందు తెల్లారగట్ల బయలుదేరేను.

౨

మీ రెప్పుడైనా కనిపెట్టి చూశారో లేదోగాని, శుభకార్యం తలపెట్టుకుంటే, ఆ వేళకి- దాంతస్సాగోయ్యా- మనకార్యం వేళకి- ఎక్కడనుంచి వస్తుందోగాని - నక్క- పిల్లిలాగ ఎదురుగా వస్తుంది- వెధవ వర్జ్యం. పంచాంగం చూసుకోనేసరికి- సరిగా పదిగంటలకల్లా- కాందూరి లక్ష్మీపతి లాగ- వచ్చి పడిపోతుంది- అడ్డంగా వర్జ్యం- అని స్పష్టంఅయింది. కాఫీగత ప్రాణం అయిరి. వర్జ్యం వెళ్ళీదాకా వుంటే- గుడ్లు గూట్లోకి వస్తవి- వర్జ్యం రాకుండానే బారసాలా- నామకరణం- అన్నీ జరిగి

పోవాలని నా సంకల్పం. కనకనే తెల్లారగట్లే బయలుదేరాను. రైలుకారే ఎక్కాను. అయినా క్రాసింగులో అరగంట ఆలస్యం అయిపోయింది. ఏడున్నరకల్లా మా అత్తారివూరిస్టేషనులో దిగేను. మా పెద్దబావమరిది స్టేషనుకు ఎదురుగావచ్చి నన్ను రిసీవుచేసుకున్నాడు. స్టేషనుకీ, మా వాళ్ళయింటికీ మధ్య మెరకపొలాలు ఉన్నవి. అందులో నాయెత్తున గంటిచేలు. రైట్- లెఫ్ట్- అని షైముమార్చు చేస్తున్న సోల్జర్లు చేతుల్లో నిలువుగా పటుకున్న తుపాకుల్లాగ గంటివెన్నులు పువ్వారాలతో గాలికి కదులుతూ చూడవేడుకగా ఉన్నవి. వాటిమధ్య గట్లమీదుగా వెళుతూ, మా బావా నేనూ ఆవూసూ- యీవుసూ- చెప్పుకుంటూ నడుస్తున్నాం.

3

అంతట్లో మాకు ఈమాటలు వినొచ్చాయి: 'ఏఁటమ్మా! తల్లీ! గంగమ్మతల్లీ! ఈమధ్య చేయించుకున్నావంటా?'

ఈమాటలు విన్నాక ఈరోజుల్లో ఇంత ఓపికగా ఇలా చేయించుకున్న వారెవరు చెప్మా, ఏఁవిటా చేయించుకున్నదీ, అని వితర్కిస్తూ అటూ యిటూ చూశాను. కాని గంటిచేను అడ్డంవుండడంవల్ల ఎవరో ఏమీ కనబడలేదు.

'ఆమాటాడేవా రెవరు?' అన్నాను నా బావమరదితో.

'దగ్గిరగా వెళితేగాని నాకూ తెలవదు' అన్నాడు.

'అయితే-పద' అన్నాను- నడిచాము- సరి- పొలంగట్టుదాటి వీధిలో అడుగుపెట్టాం. మా ఎదుట పాతికగజాల దూరంలో- చక్కనిచుక్క- ఒక యువతీలలామం నిలబడి ఉన్నది ప్రౌఢనిర్భర వయఃపరిపాకంలో - పాతికేళ్లు మించిన ప్రాయం. జరీ అంచు- పాలపిట్టరంగు- చీర. పండు తమలపాకు శరీరఛాయ. మందహాసంతో వెన్నెల వెదజల్లుతూ ఉన్న పూర్ణచంద్రబింబం- ఆ ముఖం మీద తనివీ- సంతోషమూ- తాండవిస్తున్నవి.

దేవేంద్రుడి దుంప తెంపి నందనవనంలో దేవపారిజాతం తవ్వించి తెప్పించి దర్జాగా తన తోటలో దింపించి పాతించినప్పుడు సత్యభామ ముఖం ఎలావుంటుందో రవివర్మ రాయలేకపోయాడు. ఈక్షణంలో ఈవిడ ముఖంచూస్తే తప్పకవ్రాసి ఉండును. ఆ ఠీవి- ఆ దర్జా- ఆ ఉల్లాసం- ఆ తనివి- అబ్బబ్బా! చూసి ఆనందించవలసిందే- నా చేతిలో ఆసమయానికి కేమరా లేకపోయిందని మహా విచారించాను. ఉంటే స్నాపుషాట్ తీసి నాలుగు పత్రికలకీ పంపితే 116 లు కిట్టకపోనా? ం

లేనప్పుడు ఏంజేస్తాం? మాటల్తో చిత్రించడానికి యత్నిస్తాంకాని అట్టే ప్రయోజనం ఉండదు. ఏమంటే మాటల్తో బొమ్మల్ని జీవకళలతో రచించడం మజాకావా? అలాగ రచించే శక్తి నాకులేదు. అయినా ప్రయత్నం మానను.

ఆమె ఎదుట నిలబడ్డవాడు ఒక ముసలాడు. గొల్లవాడు. చాలాకాలంనుంచి వాళ్ళ భూములు దున్నుతూ- తోటలు కాస్తూ- గోసంరక్షణచేస్తూ- చనువుగా ఇంట్లో తిరుగుతూ- వస్తూపోతూ ఉంటాడని తెలిసింది. ముగ్గుబుట్టలాంటి తల. జనపనారలాంటి మీసం. ఒక గుమ్మంవైపు వీపుతిప్పి వీధిలో వాడు నిలబడ్డాడు. వాడికి ఎదురుగా మువ్వాపుగజం దూరంలో ఆవిడె నిలబడ్డది. ద్రావిళ్ళట. రవికె లేదు. బ్లూరంగుచీర కుడిపమిటలోనుంచి ఆవిడ పెద్ద కట్టడ కాసులపేరుతీసి రెండుపక్కలా రెండు బొటనవేళ్ళతో పట్టి నిలిపి ముసలాడికి చూపిస్తున్నది. ఆపసిడి మిసమిసమీద అప్పుడే మబ్బువిడిచిన సూర్యకాంతి పడి కళ్లు జిగేల్‌మన్నవి. ఆవేళ పట్టపగలే ఉదయించిన పున్నపు చంద్రుడా ఏఁవిటి అన్నట్టున్న ఆవిడె ముఖవికాసమూ, ఆదిగువ కంఠంచుట్టూ ఉన్న కాసులపేరూ చూస్తే, నాకు

'పరివేషముగల చంద్రుని
సరివేషముదాల్చె మొగము జగము
నుతింపన్.'

అన్న నాచనసోముని పద్యం చటుక్కున జ్ఞాపకం వొచ్చింది. చంద్రుడు గుడికట్టేడంటే దానికీ, దీనికీ

ఒక్క భేదంవుంది సుమండీ- చెప్పవద్దా? మరి? ఇక్కడ ఈమె ముఖచంద్రుడిచుట్టూవున్న కాసులపేరు చక్రంలాగ గుండ్రంగాలేదు. గొళ్ళెంలాగ పొడుగుసాగివుంది.

మెడలోంచి పమిటమీదుగా తీసి కాసులపేరు వ్యాయ్యారంగా పట్టుకొని నిర్భరహర్షంతో చూపిస్తూ ఉన్నది- మన ఆంధ్రసోదరి. 'ఆహా-హా-హా-హా-' అంటూ ఆనందాశ్చర్యాలతో చూస్తున్నాడు గొల్లవాడు. ఉభయులూ తన్మయులైపోయి, దారికడ్డంగా చిత్రప్రతిమల్లాగ అట్టే నిలబడిపోయారు. వాళ్లు పొందుతూఉన్న అనిర్వాచ్యమైన ఆనందం- అత్తరువు వాసనలాగ- మాదాకాకూడా కొంత వ్యాపించింది- హాయిమని కొంత సేపు మేమూ బొమ్మల్లాగ నిలబడిపోయాం. సుఖమైనా, దుఃఖమైనా చుట్టుపక్కల వాళ్ళనికూడా చలింపచేస్తవి; కాని మానవు.

౪

రైలు ఆలస్యంఅయింది- అవతల వర్జ్యం వస్తూందని నాకు ఎంతతొందరగా ఉన్నప్పటికీ- ఇరుకువీధికి సరిపడా- ఇటూఅటూ నిలబడి- తనివితీరా కాసులపేరు చూపిస్తూ ఆవిడా- చూస్తూవాడూ- పొందుతున్న సంతోషప్రవంతికిఅడ్డంగా పోవడం సుతరామూ నాకు ఇష్టంలేకపోయింది- కొసకి, తెగించి 'బావా? పక్కవీధుల్లోంచి మీయింటికి దారిలేదుటోయ్-పాపం వీళ్ళని ఎందుకు డిస్టర్బు చెయ్యడం? మనం చుట్టుతిరిగి పోదాం' అన్నాను. సరే-పద అని అతను తూర్పుకి మళ్ళేడు. నేను వెంబడించాను. మామాటలు వాళ్ళకి వినపడ్డట్టేలేదు. అవతల శ్రావణవర్షాజినాలకోసం బయలుదేరి- నవోనవో భవతి జాయమాన్నోహా- భద్రం కర్ణేభి శ్రుణుయామదేవ' మొదటి వేదపన్నాలు సస్వరంగా చదువుకుంటూవచ్చిన వైదికబృందంకూడా వీళ్ళనిచూసి, తోసుకెళ్ళలేక మరోవీధికి మళ్ళిపోయారు.

వాళ్ళిద్దరూ అలా అక్కడ ఎంతసేపుఉండి పోయారో? ఏమో !

౫

నాలుగడుగులు నడిచాక ఆమెయెవరు, ఏమిటని సంగతంతా మా బావమరిది నడిగి తెలుసుకున్నాను.

వాళ్ళ ఇంటిపేరు ఏదోచెప్పాడు. నేను నోటుచేసుకోలేదు. ఆవిడపేరు గంగమ్మగారు. వాళ్ళ నాయనమ్మ గంగాపుష్కరాలకి వెళ్ళివచ్చిన తరవాత ఆవిడపుట్టిందట. అందుచేత అవిడకి వాళ్లు వాళ్లు గంగాభవానిపేరే పెట్టారట.

ఆవిడ పుట్టింటివారు మంచి భాగ్యవంతులట. ఒక్కర్తే కూతురు.

ఆమెభర్త ఐదుగురు అన్నదమ్ములలో మధ్యవాడు. అగ్నిహోత్రంలాంటి కుటుంబం. ఆవిడ సుశీల. భూమీ బుట్రా, తోటా-దొడ్డీ అన్నీవున్నవి - వేలకొద్దీ రాబడిఉంది. అయితే పాపం-

'సకలసంపద లిచ్చీ, సౌభాగ్యములనిచ్చీ సంతానమీడామె సర్వేశ్వరుండూ' అన్నట్టుగా గర్భవాసపు పంటలేదు.

కాలంతో వృద్ధిఅవుతూ సంతానంమీద ప్రసరిస్తూ ఉండవలసిన ఆమె ప్రేమవాహిని నంతా నాభావంలో సరుకూ, చప్పరా, మీదికి మళ్ళింది. తినడానికి ఇక ఎవరున్నారు? ఉన్నదిఎలా ఖర్చు కావాలె ? ప్రతిశ్రావణమాసంలో పున్నంముందర శుక్రవారం నాడు లక్ష్మీపూజవేళకి ఆవిడ ఒక కొత్తవస్తువచేయించి పెట్టుకుంటూ ఉంటుంది. ఈయేడు పదిహేనువందల రుపాయిలకుపైగా ఖర్చు పెట్టి గంగమ్మగారు ఆషాడమాసం నెల్లాళ్లూ రాత్రిపగలుకూడా మొగుణ్ణి కంసాలి దుకాణంమీద కాపుకూచోబెట్టి విసుగులేకుండా అదేపనిగా చేయించుకున్నది- ఈ కట్టడ కాసులపేరే-

గంటిచేలో మా చెవుల పడ్డ మాటలకి ఇప్పుడు మీకు అర్థం బోధపడిందా? బంగారంమీద తనివి- తీరగా- మిగిలినది- 'సవిశేషః' అన్నట్టు- గంగమ్మగారు పిల్లుల్ని పెంచడంలో వినియోగిస్తున్నారట !

భగవంతుడు అనుగ్రహించిన

వాత్సల్యమును అందిపుచ్చుకోనే టందుకు సంతానం కలకలపోయి నప్పుడు ఆవాత్సల్యం నగలమీదకీ, పిల్లులమీదికీ పరిగెత్తుతూ ఉంటుంది.

౬

మేము చుట్టుతిరిగి రావడం కొంత ఆలస్యం అయినప్పటికీ— ఆసరికే- ఇంట్లో వెదురాకూ- వావిలాకూ- వేసి కాచిన వేడినీళ్ళతోనూ, ఇరుగు పొరుగూ ఇళ్ళ వాళ్ళు అభిమానంతో కాచి పంపినబిందెలలో వేడినీళ్ళతోనూ, మాఆవిడె పురిటిస్నానంచేసింది- ఇంతలో నేనూ వెళ్లాను.

ఇంట్లోవాళ్ళు- ఇరుగువాళ్ళు- పొరుగువాళ్ళుఅంతా 'సీతమ్మ మొగుడొచ్చాడు- సీతమ్మమొగుడొచ్చాడు' అని ఆరంభించారు నాకు కోపమూ- నవ్వూకూడావచ్చాయి- ఇదేమిటి- నాఊరూ-ఇంటిపేరూ- పేరుపోయి నాపెళ్ళాం మొగుడిపేరు వచ్చిందిఅని కోపంవచ్చింది. కాని- 'నీపెళ్లాం, మొగడా' అంటారు- ఇందుకే కాబోలునని- గెజిట్‌లో పడకుండా పేరుమారి పోయినందుకు నవ్వుకున్నాను- అయిన- హనుమంతుడి బ్రహ్మాస్త్రబంధంలాగ. ఇదెంతసేపో వుండదు- మావూరు వెళ్లితే నాయెప్పటిపేరు వచ్చేస్తుందనుకున్నాను.

వర్జ్యంరాకముందే పీటలమీద కూర్చున్నాం. మా బావలువాం త్రం సమయానికి ఎక్కడికో 'దాటేశారు', నేను జంఝుం పంచల చాపూ, చీర- పిల్లాడికో పట్టు రుమాలు తెచ్చుకోడం మంచిపనే చేశాననుకున్నాను. ఆజంఝాలు వేసుకుని, కొత్తబట్టలు కట్టుకుని మాతండ్రిగారిపేరే మాపిల్లవాడికి నామకరణం చేశాము. నేనేదీ కొత్తగా వస్తువ చేయించి పెట్టలేదని మా ఆవిడ గునిసింది. కాని నేను ఇలాగ నచ్చచెప్పాను-

'జాగరాల గవిరమ్మలాగ నంటినిండా నగలు దిగేసుకుని- పాడి అయినాలేని ఇస్త్రోకురాణీలాగ- నగలు చూసుకుంటూ పొంగడమా? జన్మకి సాఫల్యం? నీకు ఎన్ని నగలున్నాయి? అని ఎవరూ అడగరు? మీకు పిల్లలెందరు అని అంతా అడుగుతారు. మన ప్రేమరసం అందిపుచ్చుకునే వంశోద్ధారకుడు- ఈపుత్రరత్నం నీవంటికీ- మన యింటికీ కూడా అలంకారంగా భగవంతుడు మనకి అనుగ్రహించాడు. ఆభగవంతుడికి నమస్కారంచేసి, ఈశిశువుకి ఆయురారోగ్యాలు ప్రసాదించమని వేడుకుందాం. ఈ చిరంజీవిని- ఈకులదీపకుణ్ణి చూసి మురుస్తూఉండు.' అంటూ నా వేలిఉంగరంతీసి ఉగ్గుగిన్నెలోవున్న పాలు పంచదారల్లో ముంచి తీసి కుదిపితే వాడు చిన్నపెదిమెలతో ఆ అమృతం చప్పరించాడు. మాకు అపరిమితానందం- చెప్పరాని తనివీ- సౌఖ్యమూ కలిగినవి- 'దీర్ఘాయుష్మాన్ భవ' అన్నాను. పెద్దలూ. ముత్తైదువులూ అంతా 'తథాస్తూ' అంటూ అక్షింతలు జల్లేరు- మంగళహారతులు పాడేరు.

* * *

ఎంతడబ్బు ఉంటేనేం? ఎన్ని నగలు ఉంటేనేం? ఎంత ఐశ్వర్యం ఉంటేనేం? ఎన్ని ఫేషన్లు ఉంటేనేం- పిల్లలులేక ప్రాన్సు పడిపోయింది. పిల్లలతోసాటా? అన్నారు ప్రేక్షకులలో ఒకరు.

నిజము!

పన్యాల
వేంకటరంగనాధరావు.

కట్టుకొన్నానొకొనొకక్షణములోన,
నిండుహృదయాన ఆశలునింపుకొని, మ
నోహరమ్మగు సౌధమెంతో ప్రియాన.
కాని, ఆసౌధ మొక శూన్యమైనచోట
కూలిపోవునటంచు, నీవేల నాకు
ముందుగా చెప్పితివి కావో!

మున్నె కానో
కప్పుడనుకొంటి, నాకు నిరాశలేద
టంచు నవివేకినై; కాని, అనుభవమ్ము
నాకు కల్పించి, నేర్పించినావు, నేడు
నాబ్రతుకులో నిరాశతాండవ చేయు
నంచు మొదలంట......

నిజముదేవా! నిజమ్ము,
నిజము- ముమ్మాటికి నిజమ్ము- నిజముదేవ!